

Tid Torsdagen den 21 mars 2024, kl. 16:00-16:55
Plats Bråvallasalen, Stadshuset
Justerat Onsdagen den 3 april 2024 §§ 1-8, 11, 14-65, 67-72
Anslaget Torsdagen den 4 april 2024 §§ 1-8, 11, 14-65, 67-72

Omedelbart justerade paragrafer

Justerat Torsdagen den 21 mars 2024 §§ 9, 10, 12, 13, 66
Anslaget Måndagen den 25 mars 2024 §§ 9, 10, 12, 13, 66

Jan Valeskog

Jonas Naddebo §§ 1-17, 19-72

Mikael Blomstrand §§ 18

Närvarande**Beslutande ledamöter:**

Jan Valeskog (S), ordföranden
Jonas Naddebo (C), vice ordföranden
§§ 1-17, 19-72
Per Strängberg (S)
Bsrat Asgedom Mebrahtu (S)
Maria-Elsa Salvo (S) §§ 1-19, 21-72
Maria Mustonen (V)
Aidin Zandian (V)
Cecilia Obermüller (MP)
Johan Nilsson (M)
Mats Johnsson (SD) §§ 1-11, 13-72
Björn Ljung (L) §§ 1-19, 21-72

Tjänstgörande ersättare:

Mikael Blomstrand (C) § 18	För Jonas Naddebo (C)
Joel Stade (S) § 20	För Maria-Elsa Salvo (S)
Karin Blomstrand (M)	För Kristina Lutz (M)
Christer H Sjöblom (M)	För Annika Elmlund (M)
Mikael Valier Furtenbach (KD) § 12	För Mats Johnsson (SD)
Mikael Blomstrand (C) § 20	För Björn Ljung (L)

Ersättare:

Joel Stade (S) §§ 1-19, 21-72
Humaun M. Kabir (S)
Sara Stenudd (V)
Jonas Darai (V)
Oscar Gullberg (MP)
Mikael Blomstrand (C) §§ 1-17, 19, 21-72
Mikael Valier Furtenbach (KD) §§ 1-11, 13-72

Tjänstepersoner:

Dessutom närvarade stadsbyggnadsdirektören Amanda Horwitz, Julia Björklund, Torleif Falk, Monika Joelsson §§ 9-72, Torkel Kjellman, Mary Tjernström, nämndsekreterare Sara Högne och Fabian Lind, borgarrådssekreterarna Adam Valli Löfgren och Helena Andersson samt personalrepresentant Luis Lopez §§ 1-11

Stadsbyggnadsnämnden

Fleminggatan 4
Box 8314
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 27 300
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se
stockholm.se

§ 7**Planeringsstrategi för Stockholms stad,**

Dnr 2023-07152-50

Beslut

Stadsbyggnadsnämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Jan Valeskog m.fl. (S), Maria Mustonen m.fl. (V) och Cecilia Obermüller (MP):

- 1 Stadsbyggnadsnämnden godkänner i huvudsak förslaget till Planeringsstrategi för Stockholm och översänder den till kommunfullmäktige för antagande.
- 2 Stadsbyggnadsnämnden föreslår att kommunfullmäktige upphäver Karolinska – Norra Station, Fördjupning av två översiktsplaner – stockholmsdelen, antagen av kommunfullmäktige 29 september 2008.
- 3 Stadsbyggnadsnämnden beslutar att därutöver anföra följande:

Stockholms översiktsplan som antogs år 2018 pekar ut tydliga ambitioner för hur staden ska fortsätta växa samtidigt som sociala samt gröna värden stärks och bevaras.

Genom den nu framlagda planeringsstrategin redovisas ett antal områden där planeringsförsättningarna för översiktsplanens genomförande konkretiseras eller har förändrats sedan planens antagande.

Staden arbetar med att fram till 2035 realisera kommunfullmäktige mål om att bygga 140 000 nya bostäder. Översiktsplanens ambition var vid antagande att möjliggöra för en bostadsutbyggnad om cirka 8000 nya bostäder per år vilket är en långsiktig nivå för att på sikt komma till rätta med problemen med den bostadsbrist som råder.

Dagens konjunkturläge gör dock denna utbyggnadstakt svår att nå och för att uppnå stadens långsiktiga bostadsmål behöver staden fortsätta initiera planeringen i tidiga skeden och samtidigt fokusera på att prioritera genomförbara projekt. Den strategiska planeringen måste även framgent anpassa sig till att konjunkturen går upp och ned och därmed alltid ha ett långsiktigt perspektiv. Detta för att över tid åstadkomma stadens långsiktiga bostadsmål.

Den strategiska planeringen behöver också ta höjd för kommande långsiktiga bostadsbehov efter år 2035.

Stadsbyggnadspolitikens kan bidra till att motverka segregation och utmaningarna som beskrivs i ”skillnadernas i Stockholm” vilka måste prioriteras i det fortsatta arbetet. Befintliga sociala värden behöver fångas in på ett tydligare sätt i stadsplaneringen.

Fysiska och sociala barriärer behöver ersättas med värdeskapande stadsutveckling och viktigt är att bland annat att blandade upplåtelseformer och rimliga prisnivåer uppnås i hela staden. Varsamma kompletteringar behöver ske på platser som är lågt nyttjade idag, i synnerhet i närheten av goda kollektivtrafiklägen och längs centrala stråk.

Områdesplanering och finansiering av samhällsservice såsom skolor, förskolor och idrottsanläggningar är frågor som starkare behöver lyftas inför det fortsatta arbetet med översiktsplanering samt i andra sammanhang som behandlar kommunens långsiktiga inriktning för att stärka välfärden.

Strategin lyfter tydligt fram att stadens rådighet över marken på sikt kommer att minska vilket tyder på att samhällsgemensamma men mindre lönsamma funktioner kommer bli svåra att finansiera och planera för. Både planeringsstrategin och det fortsatta arbete med översiktsplanering ska ha ett starkt fokus på hur samhällsgemensamma funktioner säkerställs framöver.

I den strategiska planeringen är det viktigt att beakta forskning och ta till sig av effektiva metoder för att arbetet med stadens målsättningar ska kunna förverkligas. Detta gäller både i realisering av sociala värden och att skapa en sammanhållen stad samt även för att realisera målsättningar om klimathållbarhet, de grönbå sambanden och biologisk mångfald. Detta gäller exempelvis idén om flyttkedjor. Det kan vara bra som en planeringsinriktning för att skapa blandade boendetyper i hela staden, vilket möjliggöra för personer att flytta inom sitt eget område och på så sätt stärker området på aggregerad nivå. Däremot tyder mycket på att flyttrörelser generellt inte tillgängliggör bostäder för socioekonomiskt svaga grupper.

Världen befinner sig i ett klimatnödläge. Artdöden ökar lavinartat och den biologiska mångfalden utarmas på land och i vatten, något som kommer att få effekter för stockholmarna, lokala ekosystemen såväl för arbetet med klimatanpassning. Därför har den rödgröna majoriteten i stadshuset höjt ambitionsnivån inom dessa områden. Mer natur ska skyddas för dagens och morgondagens stockholmare och det strategiska arbetet för att stärka den gröna infrastrukturen ska fortsätta. Stadens övergripande, samt nämnders och bolags,

arbete för att nå stadens mål om ökad grönska och stärkt biologisk mångfald ska intensifieras. Biotopskyddsområden ska inrättas och naturreservat förberedas och inrättas.

Utgångspunkten för stadsplaneringen ska vara stor försiktighet när det gäller byggnation i ekologiskt särskilt betydelsefulla områden och bostadsbyggandet ska ske med hänsyn till stadens höga natur- och kulturvärden. Stadsbyggnadsnämnden ska medverka i arbetet för realisera stadens stadsövergripande trädmål för att krontäckningsgraden i staden ska öka.

Den ökade ambitionsnivå gällande skydd av natur och stärkt biologisk mångfald som staden beslutat om i budget för 2023 och 2024 behöver tydligt reflekteras inom det fortsatta arbetet. Detta genom att förtydliga hur den blågröna infrastrukturen samt de ekologiska sambanden som pekats ut i översiktsplanen ska utvecklas både lokalt, stadsövergripande och regionalt som en del av den växande staden. Utvecklingen av dessa områden och de ekosystemtjänster de skapar behöver kontinuerligt följas upp och analyseras i det fortsatta arbetet.

Staden har som målsättning att fram till 2030 minska biltrafikarbetet med 30 procent från 2017 års nivå. Biltrafiken måste minska för att minska klimatutsläppen, förbättra luftkvaliteten öka framkomligheten och för att skapa en tryggare och mer levande stad med mer plats för människor.

Vid genomförande av de strategiska sambanden ska nya kopplingar prioriteras och främja hållbar mobilitet. En för fotgängare, cyklister och kollektivtrafikresenärer mer sammankopplad stad kan bidra till minskat bilberoendet.

Den strategiska planeringen behöver beakta att ett ökat fokus ska läggas på cirkulärt byggande och att funktionsdugliga byggnader ska av bland annat klimatskäl eller kulturhistoriska skäl inte rivas när det är ekonomiskt eller ur klimathänseende rimligt att bygga om eller renovera. För att uppnå stadens klimatmål behöver utsläppen från byggmaterial samt utsläppen som sker under byggprocessen minska. Detta ska bland annat ske genom krav på en klimatneutral byggsektor. Av klimatskäl behöver planeringen arbeta aktivt med topografisk anpassning av ny bebyggelse för när det är möjligt undvika sprängning av berg och ianspråktagande av naturmark.

Det är viktigt att implementering av kommande regleringar och lagstiftning kan omhändertas i det fortsatta arbetet med översiktsplanens genomförande. Detta gäller bland annat staden arbete med att införa gränsvärden för klimatbelastning

vid nybyggnation samt kommande nationella lagkrav samt därtill kommande implementering av EU-krav som exempelvis lagstiftningen kring naturrestaurering.

Reservation

Vice ordföranden Jonas Naddebo (C) och Björn Ljung (L) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till kontorets förslag.

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Mats Johnsson (SD) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Handlingar i ärendet

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande från den 5 februari 2024.
Bil § 7

Tjänsteutlåtandet avser planeringsstrategi för Stockholms stad.
Kontoret föreslår att nämnden beslutar följande:

- 1 Godkänna förslaget till Planeringsstrategi för Stockholm och översänder den till kommunfullmäktige för antagande.
- 2 Föreslå att kommunfullmäktige upphäver Karolinska – Norra Station, Fördjupning av två översiktsplaner – stockholmsdelen, antagen av kommunfullmäktige 29 september 2008.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Jan Valeskog m.fl. (S), Maria Mustonen m.fl. (V) och Cecilia Obermüller (MP) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Jonas Naddebo (C) och Björn Ljung (L) föreslår att stadsbyggnadsnämnden beslutar enligt kontorets förslag.
- 3) Johan Nilsson m.fl. (M) föreslår att stadsbyggnadsnämnden beslutar att delvis godkänna kontorets förslag till beslut samt att därutöver anföra följande:

Enligt plan- och bygglagen ska kommunfullmäktige anta en planeringsstrategi senast 24 månader efter ett ordinarie val. Den beskriver ändrade planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplanens aktualitet och kommunens fortsatta arbete med översiktsplaneringen.
Stadsbyggnadskontoret menar att översiktsplanens inriktning är aktuell och ger bra vägledning för efterföljande planering,

men bedömer samtidigt att arbetet med en ny översiktsplan bör starta relativt snart då ett antal planeringsförutsättningar har förändrats och det är ett omfattande arbete att ta fram en ny översiktsplan. Inför detta arbete vill vi göra ett antal medskick:

-En uppdatering av stadens översiktsplan ska innehålla tydliga riktlinjer och ett starkt skydd för bland annat småhus- och villaområden liksom stadens renodlade företagsområden, men också ta höjd för en övergripande planering som säkerställer behovet av fler större bostäder och en ökad planering för fler småhus.

-En uppdatering av stadens översiktsplan ska tydliggöra hur nya centrala riktlinjer och vägledningar som småhus- och villastrategin, byggnadsordningen och stadens arkitekturpolicy är bärande delar i stadsutvecklingen framåt.

-Moderaterna vill bevara den unika karaktären i Stockholms småhus-, trädgårds- och villastäder och undvika ovarsam förtätning. Det har tydligt visat sig under de senaste åren hur olämplig den typen av förtätning kan vara. Därför behöver vissa av de områden som pekas ut i Översiktsplanen som områden med potential till förtätning utgå.

-Inriktningen i stadens översiktsplan ska vara att kvaliteter i parker och grönområden ska värnas och stärkas i samband med att staden utvecklas. Funktionerna i den ekologiska infrastrukturen ska behållas och förstärkningar av svaga avsnitt ska prövas. Möjligheter till mångfunktionella ytor ska tas tillvara.

- 4) Mats Johnsson (SD) föreslår att stadsbyggnadsnämnden beslutar att avslå kontorets förslag samt att därutöver anföra följande:

Sverigedemokraterna delar inte den rödgröna majoritetens syn på hur stadsmiljön ska utvecklas, bebyggas och i allt för många fall förtätas. Vi vill istället ha en varsam stadsutveckling som utgår från de boendes önskan om hur deras stads ska se ut. Storskalig byggnation ska ske i nya stadsdelar och i tidigare industriområden. Vi vill även se ökat inslag av klassisk arkitektur med fokus på livskvalité snarare än att endast fokusera på antalet byggda bostäder.

Beslutsgång

Ordföranden Jan Valeskog (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Jan Valeskog m.fl. (S), Maria Mustonen m.fl. (V) och Cecilia Obermüller (MP).

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Jonas Naddebo (C) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Centerpartiet anser att översiktsplanen som ligger till grund för är planeringsstrategin väl utformat och att föreliggande planeringsstrategi har många förtjänster och pekar ut viktiga behov och förutsättningar. Tyvärr finns det på många punkter en betydande diskrepans mellan de prioriterade insatserna som pekas ut och den politik som vänstermajoriteten för.

Viktiga temaområden som pekas ut är de sämre ekonomiska tiderna, en vikande bostadsmarknad och att genomförbara projekt därför behöver prioriteras i en utmanande konjunktur. Ändå lägger majoriteten all sin prestige i Bromma flygplats som inte är genomförbart på 14 år. Centerpartiet vill också, i sinom tid, bygga stad på flygplatsen, men det är oansvarigt att låta Bromma bli alibi för att dra ner på takten i stadsutvecklingen i resten av staden.

Ett annat tema är ojämlika livsvillkor och att ett ensidigt bostadsutbud bör kompletteras med underrepresenterade upplåtelseformer. Centerpartiet håller med om att Stockholm byggs hållbart genom att blanda olika boendeformer ner på kvartersnivå. Men majoriteten enda svar på segregationen är att bygga hyreshus i villaområden. I förorter som helt domineras av hyresrätter levererar man bara planer på fler hyresrätter, i vissa fall vikta till dem som redan bor, för att cementera segregationen ytterligare.

Planeringsstrategin lyfter att genomförbar stadsutveckling i de strategiska sambanden ska prioriteras. Vi ställer oss frågande till hur detta rimmar med majoritetens beslut att ödelägga det strategiska sambandet Björkhagen-Hammarbyhöjden-Hammarby sjöstad genom att lägga ett högst genomförbart stadsutvecklingsprojekt i malpåse.

Stadens mark är en ändlig resurs och kontoret pekar på att ett proaktivt arbete för att identifiera ny bebyggelsepotential bör initieras. Genom att överdäcka barriärer som spår- och motortrafikleder och bygga på och invid dessa skulle en stor bebyggelsepotential frigöras. Ändå sade majoriteten nej till Centerpartiets överdäckningsstrategi som kunde ha utgjort en färdplan för en utökad bebyggelsepotential.

Slutligen oroas vi över stadens attraktionskraft. För att fortsätta vara en internationellt konkurrenskraftig och företagsvänlig plats behöver staden långsiktig och strategisk platsattraktion. Framför allt krävs en bättre och mer

tillgänglig bostadsmarknad. Företag och start-ups som vill etablera sig eller expandera i Stockholmsregionen vittnar om hur bostadsmarknaden gör det svårt för dem att rekrytera. Förra gången staden hade ett vänsterstyre rasade stadens företagsklimat med 101 platser. Ett försämrat företagsklimat i kombination med bostadsbrist leder till en överhängande risk att företag kommer att välja bort Stockholm.

Ersättaryttrande

Mikael Valier Furtenbach (KD) lämnar ersättaryttrande enligt följande:

Kristdemokraterna vill att Stockholm ska byggas attraktivt, hållbart och tätt. Vår vision om Stockholm inkluderar både modern och klassisk arkitektur, även i nyproduktion. Staden behöver utvecklas med god arkitektur, som kombinerar varsamhet och nytänkande; dess historia och kulturmiljöer är betydelsefulla urbana kvaliteter som ska värnas, användas och utvecklas. Kulturarvet och kulturmiljöaspekterna ska tillmätas betydelse när staden växer och vi bygger om eller bygger nytt.

Mot bakgrund av stadsbyggnadskontorets bedömning att ny översiktsplan bör tas fram snart vill vi särskilt understryka ett antal reformer som Kristdemokraterna menar är avgörande för att utveckla Stockholm varsamt och respektfullt framgent. Detta bl.a. för att öka acceptansen från invånarna men framförallt för att bevara vår stads unika och högt uppskattade karaktär:

Småhuszoner och stoppad förtätning. Trots politiska riktlinjer och policies är det inte detaljplanestridigt att förtäta villaområden med flerfamiljshus. För att omöjliggöra denna förtätning av renodlade villaområden behöver staden inrätta regelrätta småhuszoner genom att detaljplanerna revideras med utgångspunkt i befintliga volymer och skalor.

Återuppliva döda hus. Under 1900-talets mest byggintensiva år revs stora delar av staden. Vad som är mindre känt är att långt många fler byggnader revs på pappret än i verklighetens Stockholm. Detta leder till att fastigheter inte kan renoveras, utvecklas eller verksamheter bedrivs fullt ut då byggnaden anses detaljplanestridig.

Utred en Stockholmsstandard. Rivningen av Klarakvarteren och den modernistiska djungel som ersatte vår tidigare historiska stadskärna har skapat en svår stadsutvecklingsdebatt där estetik och funktion ofta motsätts varandra. Vi delar inte denna syn. Även vid nybyggnation

och renovering – framförallt i innerstaden – bör en mer klassisk sekelskiftesstil vara standard.

Översiktsplanen är Stockholms starkaste styrmedel gällande stadsutveckling och utgör en inriktning gentemot såväl interna som externa aktörer. Frågor om stadens karaktär, dess bevarande och delvis återskapande, samt behovet av omfattande stadsutveckling både kan och behöver gå hand i hand. En stadsutvecklingspolitik som kombinerar funktion och estetik, parallellt med ett bibehållet fokus på social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet.

Underrättelse

Kommunfullmäktige ska underrättas om beslutet.